

ВИКОРИСТАННЯ ТВОРЧОЇ СПАДЩИНИ В.СУХОМЛИНСЬКОГО НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

Слово не стріла, а раниць глибоко

У маленькому селищі, на горищі занедбаної хатини, жив сивобородий мудрець на ім'я Панас. І старі, і малі навідували дідуся, щоб оволодіти частинкою його мудрості. Золоті руки старця лікували будь-які хвороби, а слова підштовхували на шлях правди та істини.

Одного разу в його володіння завітала молода дівчина Марта, душу якої опанувала туга, а серце розривав біль. Юнка страждала від самотності: не було в неї ні друзів, ні родини, і не розуміла вона, чому так сталося.

Розповіла діду Панасу все, нічого не затаївши, наче на сповіді у священника.

Вислухавши її, мудрець промовив: «Ти хороша людина, Марто, і серце в тебе добре, та є в тому і твоя провина: ти не вмієш контролювати слів, що йдуть від душі і серця твого. Промовляєш ти їх кожного дня щохвилини, але чи розумієш, що говориш в ці моменти. Усі ви думаєте, що слово нічого не варте, та це ж не так. Воно має величезну силу: одне може підняти до небес, а інше – поранити чи навіть убити. Так ось, твої слова, дочко, як стріли. У поривах злості або ж ненароком ти раниш серця людей, завдаючи пекучого болю. І саме це створює глибоку прірву між тобою та іншими. Тож запам'ятай це, дитино, і якщо не хочеш і надалі залишатися самотньою, то свої гострі стріли, що ранять, оберни на красивих птахів, які на крилах своїх несуть радість і любов.»

Андрійчук Ольга, учениця 11 класу

Терпіння і праця - ключі до успіху

У маленькому містечку жив хлопець на ім'я Іван. Ще з самого дитинства він любляв, коли його бабуся розповідала йому різні прислів'я та приказки. Одного дня вона йому сказала слова, які дуже допомогли йому у майбутньому: «Терпіння і праця - ключі до успіху, тому, внученьку, не забувай, що успіх – це не те, що дуже легко досягнути; у майбутньому, якщо у тебе з'являться думки про те, щоб опустити руки, згадуй цю приказку».

Ставши юнаком, Іван щиро бажав стати фермером. Він працював у полі кожен день, не зважаючи на будь-які труднощі. Іван був терплячим і завжди вірив у свою мрію та успіх, Проте декілька років поспіль його чекав неврожай. Всі йому радили, що покинути цю справу, і він сам уже почав роздумувати над цим.

Настала весна - час знову все сіяти, але Іван вже почав думати, що його мрія все-таки залишиться лише мрією, міражем...

Однієї ночі йому приснився сон: його бабуся нагадала пораду, що дала йому ще в дитинстві. Вранці він згадав бабусині слова і зрозумів, що цей сон приснився йому неспроста.

Іван вирішив діяти за прислів'ям. Він знову засіяв усі свої ниви, щодня приходив і слідкував за ними, знайшов хороші та якісні добрива, Він працював у полі навіть коли втомлювався.

Невдовзі прийшов час збирати врожай, Іванові поля виявилися найплодовитішими у всьому селі. Він поділився своїм досвідом з іншими селянами, навчавши їх, що якщо в них щось не вдається, то варто докласти набагато більше зусиль і бути терплячими.

Ця історія стала живим прикладом того, як прислів'я можуть бути правдивими, якщо людина працює, вірить і дослухається до порад.

Бончковська Наталя, учениця 11 класу

Казка «Талант»

Жила собі дівчинка Аліна. Вона дуже любила малювати, але її ніхто не підтримував, лише бабуся.

- Бабусю, що мені робити?

- Що сталося, онучко?

- Я сьогодні принесла свій малюнок до школи, але однокласники його порвали. Коли я розповіла про це батькам, то вони сказали, щоб я навчалася, а не займалася цими дурницями.

- Доню, не звертай увагу на них, продовжуй малювати!

- Добре, бабусю.

На наступний день вчителька запитала учнів про те, чи не хотіли б вони поїхати на конкурс по малюванню. Аліна підняла руку і весь клас почав з неї глузувати.

-Хах, вона лише малювати і вміє!

- Ха-ха-ха!

Але дівчинка їх не слухала. На конкурсі Аліна отримала перше місце. Звичайно, що однокласники були здивовані та почали їй заздрити.

Пройшло багато часу, Аліна закінчила художню школу. З неї виросла красива, талановита художниця, картини якої були неперевершеними. Про неї дізналося дуже багато людей і почали купувати її мистецькі творіння, а коли вона завітала до школи на зустріч з випускниками, то подарувала свою найкращу картину улюбленій школі. Всі однокласники вже стали дорослими, мудрішими, дехто вже встиг створити свої сім'ї. На цьому вечорі вони зрозуміли як вони помилялися, сміючись з Аліниного таланту.

Це означає, що здаватися ніколи не можна, особливо коли тебе підтримують твої рідні. Потрібно наполегливо йти до своєї мети, яка обов'язково здійсниться!

Паламарчук Марина, учениця 6 класу

Чарівна квітка

Колись давно на світі жила мати з донькою. Вони були наче подруги: донька розповідала мамі усі свої таємниці, не приховуючи абсолютно нічого, і жінка повністю відкривала своє серце і душу доньці.

Однієї темної ночі маленькій дівчинці приснився сон, у якому була стара відьма що передбачила важку хворобу та смерть матінки. Спочатку дівча подумало, що це лише сон, адже сни ніколи не бувають реальністю. Це наче два різні виміри, які ніколи не зустрічаються. Та невдовзі сталося величезне горе – матінка сильно захворіла, її мучила злостива хвороба, не даючи вільно дихати. Дочка злякалася за рідненьку, та не могла нічого вдіяти. У нерозумінні і задурманеному розумі вона пішла шукати ліки....

Йде вона довгою закрученою стежкою, а назустріч до неї шкутильгала старенька бабця. От і питає вона у дівчинки:

- Куди ти ідеш, внучко.
- Я прагну знайти ліки для своєї матусі від важкої і швидкоплинної хвороби.
- А що стало причиною цієї хвороби?
І дівчинка розповіла старенькій про страшний кошмар і всі подальші події.
- Я зможу тобі допомогти дівчинко. На високій горі, куди ніхто не може добратися, росте чарівна квітка, тільки кого б ти не зустріла, нікому не говори куди прямуєш .
- Але як ця квітка допоможе моїй матінці і як я туди доберусь?
- Ти зможеш туди піднятися по чарівній стежці, яка з'являється лише найрозумнішим. Повинна ти розгадати головоломку, а як тільки ти прийдеш додому, то приклади її до вуст матері.

Дівчинка подякувала бабці. І пішли кожен своєю дорогою. Недовго вона ішла, як побачила високу гору. Мала розумничка розгадала усі загадки, піднялася на гору та зірвала ту чарівну квітку, що сяяла як сонечко. Тут вона знову побачила ту стареньку, що сказала їй якнайшвидше бігти додому, оскільки її матері вже надто погано.

- Допоможіть мені, бабусю! - благала дівчина, впавши на коліна.
- Добре, онучко, я бачу , що ти хороша, тому й допоможу тобі. Ставай на цей чарівний килим і побачиш диво.

Дівчина так і зробила. Вмить опинилася вдома, зразу приклала пелюстки квітки-сонця до вуст мами і та вмить одужала. Отямившись дівчинка розповіла мамі все чудо. Мама порадила їй віднайти ту бабусю і подарувати їй корзину смачних яблук. Адже за добро потрібно платити добром.

Климюк Катерина, учениця 6 класу

Казка про Доброго Їжачка

Жив у густому українському лісі їжачок на ім'я Колючка. Він був не такий, як інші їжачки. Колючка не любив ховатися під кущем і тремтіти від страху при кожному шелесті. Він прагнув досліджувати світ, знайомитися з новими друзями та дізнаватися про все навколо.

Одного сонячного дня Колючка вирушив у подорож лісом. Він йшов по стежках, нюхав квіти, слухав спів птахів і насолоджувався теплом сонця. Раптом він почув схлипування.

Колючка пішов на звук і натрапив на маленьке зайченя, яке сиділо під дубом і гірко плакало. Зайченя загубилося в лісі і не могло знайти дорогу додому.

Колючка не розгубився. Він знав, що треба допомогти зайченяті. Він запропонував йому сісти на свою спину і пообіцяв відвезти додому. Зайченя, зрадівши, погодилося.

Колючка обережно ніс зайченя на своїх колючках по лісу. Він розпитував його про родину, про друзів, про улюблені ігри. Зайченя, заспокоївшись, розповідало про своє життя, а Колючка уважно слухав.

Раптом зайченя вигукнуло: "Ось мій дім! Там мама!". Колючка зупинився біля затишного будиночка під старою липою. Зайченя зіскочило з його спини і кинулося до мами.

Їжачиха, побачивши свою дитину, розплакалася від щастя. Вона подякувала Колючці за те, що врятував її зайченя. Зайченя також обійняло Колючку і прошепотіло: "Дякую, ти - найкращий друг!".

Колючка був радий, що зміг допомогти. Він зрозумів, що доброта і сміливість можуть зробити світ кращим. З того дня Колючка став відомий у лісі як Добрий Їжачок, адже він завжди був готовий прийти на допомогу тим, хто її потребує.

Казка про Доброго Їжачка вчить нас тому, що доброта і сміливість - це найважливіші якості в житті. Завдяки їм ми можемо робити світ кращим і знаходити справжніх друзів.

Ліщук Денис, учень 6 класу

Казка про Флору

У затишному українському селі, на мальовничому лузі, росла квітка на ім'я Флора. Її пелюстки сяяли білим світлом, а серцевина випромінювала тепло, яке зігрівало всіх навколо. Флора була улюбленицею селян, адже вона дарувала їм не лише красу, але й щирі радість.

Одного разу на луг прилетів метелик на ім'я Зефір. Він був вражений красою Флори і запитав: "Чому ти така прекрасна? Як ти можеш завжди сяяти і дарувати тепло?"

Флора усміхнулася своїми білими пелюстками. "Я завжди сяю, бо в моєму серці живе любов. Я люблю сонце, що дарує мені світло, люблю дощ, що наповнює мене силою, люблю вітер, що шепоче мені казки. Я люблю все живе на цій землі, і моя любов дарує мені красу і тепло."

Зефір замислився. "А я можу навчитися любити, як ти?" - запитав він.

Флора відповіла: "Звичайно! Любов живе в кожному серці. Відкрий своє серце світу, і ти відчуєш її тепло. Люби сонце, що дарує нам життя, люби квіти, що радують око, люби людей, що оточують тебе. І тоді ти сам засяєш, як я, і даруватимеш тепло іншим."

Зефір прислухався до слів Флора і відчув, як у його серці зароджується нове почуття. Він почав любити все навколо: квіти, дерева, птахів, метеликів, таких же, як він. І з кожним днем Зефір сявав все яскравіше, даруючи світу тепло своєї любові.

З того часу Флора і Зефір стали нерозлучними друзями. Вони разом літали над лугом, розповідаючи всім про красу любові, яка робить світ кращим і добрішим. І їхні сяючі крила стали символом щирої дружби та безмежної любові до всього живого.

Андрощук Вікторія, учениця 10 класу

Одного разу у селі Підлісна Лісова жила собі дівчинка на ім'я Марійка. Вона була дуже люб'язною та доброю дівчинкою, яка завжди допомагала своїм товаришам і тваринам у потребі.

Одного разу, коли Марійка гуляла в лісі, вона зустріла маленьку ведмедицю, яка втратила свою матір. Вона плакала, не знаючи, що робити. Марійка обняла ведмедицю та сказала: "Не переймайся, я тобі допоможу знайти твою маму."

Разом вони подорожували лісом, шукаючи ведмедицю матір. По дорозі вони зустріли багато інших тварин, які також потребували допомоги. Марійка завжди зупинялася, щоб допомогти кожному з них.

Після довгої подорожі, вони нарешті знайшли втрачену ведмедицю матір. Маленька ведмедиця була щаслива знову бачити свою маму, а Марійка була рада, що змогла допомогти.

Після цього Марійка стала ще більш відомою в селі своєю добротою та великодушністю. Її пригоди у лісі стали легендарними, і всі діти з села навчилися бути такими ж добрими та чуйними, як Марійка.

Охремчук Вікторія, учениця 5 класу

В одному містечку жив хлопчик Тарас. Одного сонячного дня він захотів вилізти на дерево в саду та покликав подивитись на це хлопців. Гілочки були тоненькими, але хлопчик навіть не подумав, що вони можуть зламатись. Хлопці забрались під деревом і спостерігали, як Тарас виліз майже на вершечок дерева, проте почувся хрускіт і хлопчик полетів вниз. Добре, що дерево було не високе і хлопчик собі нічого не зламав, все обійшлося лише забоєм руки.

Коли на наступний день мама дізналася причину Тарасової травми, то дуже засмутилась, оскільки він пошкодив її улюблене дерево. Хлопчик зразу зрозумів свою провину і попросив тата допомогти посадити в саду ще більше дерев. Вони купили яблуні, сливи, груші та абрикоси. Висадивши всі дерева, він попросив вибачення в мами і пообіцяв, що по хрумких гіллячках більше лазити не буде. А через три роки невеличкий Тарасовий садочок дав уже перші плоди.

Огрязко Надія, учениця 5 класу

НЕ ЗАВЖДИ МОВЧАННЯ – ЗОЛОТО, ІНКОЛИ ЦЕ ОЗНАКА БАЙДУЖОСТІ

Одного разу у школі стався цікавий та водночас повчальний випадок. Ввічлива та мовчазна дівчинка на ім'я Оксана помітила, що її однокласники ставляться до сусіда по парті Євгена гірше, ніж до інших учнів: можуть штовхнути без причини, вголос поглузувати, сховати його рюкзак тощо. Спочатку вона вирішила не втручатися, тому не надавала таким випадкам особливого значення – набридне і відстануть. Однак знущання почастишали та стали більш жорсткими. Євген, спокійний і делікатний, не опирався, конфлікти не загострював, терпляче зносив наругу.

Через кілька днів Оксана зрозуміла, що вона не має права мовчати – так не можна! Вона вирішила розповісти класному керівнику про цю ситуацію. На запитання педагога, чому школярка так довго мовчала, та відповіла: «Я думала, що мовчання – золото...» Вчитель пильно подивився в очі дівчинці і заперечив: «Не завжди мовчання – золото, Оксанко, інколи це ознака байдужості...»

А як думаєте ви?

Паламарчук Софія, учениця 10 класу

ЩОБ ПОБАЧИТИ ВЕСЕЛКУ, ТРЕБА ПЕРЕЧЕКАТИ ДОЩ

У маленькому селі, коло ставочка, на пагорбі стояла хатина. Там проживала сім'я, і була вона бідна. Така криза прийшла в сім'ю, коли двоє братів пішли на навчання, яке було досить дорогим. На всі сімейні потреби заробляв гроші батько, мати ж через домашні клопоти не мала часу й на відпочинок, то про іншу роботу мова й не заходила.

Стало важко батькам, коли сини залишили домівку, в домі тиша - та й атмосфера не та. Навчання тривало всього три роки, два уже минуло і третій добігав кінця. Батьки дуже були раді, що сини повертаються. Вони чекали цього дуже довго та з нетерпінням. Нарешті юнаки, дорослі і змужнілі, постали на порозі. Мати кинулася обіймати синів, батько промовив, змахуючи непрошену сльозу з очей: “Щоб побачити веселку, треба перечекати дощ.” Тобто спочатку було сумно та бідно, через певний час радісно та з коштами, які зароблятимуть сини на кваліфікованих роботах. Треба лише мати терпіння та впевнено йти до своєї мети!

Луцюк Тетяна, учениця 10 класу

ДРУЗИ ПІЗНАЮТЬСЯ В БІДІ

У мальовничому селі на околиці жили двоє найкращих друзів - Петро та Олег. Під час прогулянки у лісі вони заблукали через грозу. Несподівана негода стала випробовуванням для їхньої дружби, але вони взаємно підтримували один одного, відчуючи, що справжній друг завжди поруч у скрутну хвилину.

Після довгих блукань у лісі Петро впав та пошкодив ногу, але Олег, як справжній друг, йому допоміг. Врешті вони зупинилися під деревом, щоб захиститись від дощу. Хлопці спробували спочити, але серце кожного билося від тривоги за долю один одного. І коли ранок нарешті привітав їх своїми променями, вони знову взялися на пошуки виходу. Юнакам згодилися знання з домедичної підготовки, отримані в школі. Олег знайшов дерев'яні грубі палиці – з двох змайстрував шини і зафіксував ними ногу за допомогою своєї футболки, а третю більшу палицю дав у руку Петрові, аби той зміг на неї опиратися. З іншого боку обережно підтримував товариша сам.

Петро та Олег повільно, та впевнено просувалися до виходу з лісу, а назустріч їм уже бігли стурбовані батьки.

Це випробування довело не лише міцність їхньої дружби, але й надійність у скрутний момент – і в розвідку один з одним не страшно!

Токар Назар, учень 10 класу

ШАНУЙ БАТЬКА І МАТІР – І ДОВГИМИ БУДУТЬ ДНІ ТВОЇ

Маленький хлопчик приніс знадвору два яблука, які йому дала бабуся.

- Матусю, поглянь які гарні яблука.
- Дійсно гарні. Пригостиш мене? – запитала мама.

Хлопчик глянув на яблука, а потім відкусив від одного з них. На секунду замислився і надкусив інше.

Мама дуже здивувалася і подумала.

- Який жадібний син у мене зростає. Обидва яблука почав їсти, а мені жодного так і не запропонував.

Але, на її подив, хлопчик простягнув мамі одне яблуко зі словами:

- Матусю, візьми це яблуко, воно солодше.

Фищук Дмитро, учень 11 класу

ХТО ЩО МАЄ, ТИМ І ДЛИТЬСЯ

Купив собі чоловік дім з великим садком, а поруч жив заздрісний сусід. Одного ранку чоловік вийшов на ганок і побачив там купу сміття. Він дізнався, що це його сусід зробив йому таку велику неприємність.

На другий ранок сусід прокинувся від стуку в двері, він відчинив, але там нічого не було, тільки відро з фруктами.

Мушка Арсен, учень 11 класу

СТАРА ЛЮДИНА БАЧИТЬ ГІРШЕ, АЛЕ БІЛЬШЕ

У сонячний день, коли село затопили теплі весняні промені, маленька дівчинка Оленка вирушила на вулицю, щоб погратися зі своїми подружками. Вона була яскравим променем у родині та серед сусідів, завжди повна енергії та цікавості.

У цьому ж селі жив старий дідусь Іван, якому було вже більше вісімдесяти. Він був дуже хорошою і мудрою людиною, але його очі вже не бачили так чітко, як раніше. Старенький часто сидів біля вікна своєї хати, споглядаючи навколишній світ, який ставав для нього все більш розмитим.

Одного разу, коли Оленка проходила повз його будинок, дід стояв на порозі, спираючись на свій кийок. Вона підійшла до нього і запитала: "Дідусю, чому ви так часто сидите біля вікна і дивитеся на вулицю?"

Дід Іван усміхнувся і відповів: "Оленко, мої очі можуть бачити менше, але вони бачать більше. Вони помічають красу розквітлих квітів, мимо якої ви, молоді, часто проходите повз. Мої очі бачать спокій села вранці, коли ви ще спите. Вони бачать мої спогади про минуле та надії на майбутнє."

Оленка замислилася над словами дідуся. Дійсно, вона навіть не помітила цьогоріч, як розпустилася її берізка, коли з'явилася травичка і набубнявіли квіточки на вишеньці... Дівчинка розуміла, що важливо не лише те, що ми бачимо, а й як ми це бачимо. І хоч її очі були ще молодими і чіткими, вона почала думати про те, що може навчитися від дідуся Івана - дивитися на світ з більшою увагою та розумінням.

Ткачук Софія, учениця 10 класу

ОБСТОЮВАТИ ПОМИЛКУ – ДВІЧІ ПОМИЛИТИСЯ

В одному лісі, десь у Карпатських горах, жило багато диких тварин. Вели вони себе так само, як люди, - ходили до школи, в садочок та на роботу.

Пішло до школи і маленьке лисеня на ім'я Петрик. Був він трохи хитрим та дуже впертим. Ніколи не визнавав своїх помилок та вважав себе завжди правим. Одного разу він на уроці помилився, коли відповідав на запитання.

– Петрику, твоя відповідь не дуже правильна, – сказала вчителька ведмедиця.

– Ні! Я впевнений, відповідь моя правильна! – прокричало вперте лисеня.

Воно боялося помилитися, бо боялося, що всі звірята будуть з нього сміятися.

– Не бійся помилитись, це нормально, тому що помиляються всі, – лагідно промовила вчителька.

Проте маленьке лисеня не здалося і продовжив далі стверджувати, що праве. Усі звірята в класі почали сміятись з нього, але не через те, що він помилився, а тому що він тільки те й робив, що захищав свою помилку і не хотів її визнати.

– Петрику, ти такий кумедний, – засміялося вовчєня – набагато ж ліпше прийняти свою помилку і зробити висновки.

Петрик довго думав, проте згодом зрозумів, що таки й справді, обстоюючи свою помилку, він зробив її не одну, а цілих дві! Не варто боятися помилок, адже саме завдяки їм ми вчимося, та в майбутньому вже не будемо їх допускати. Не помиляється тільки той, хто нічого не робить!

Величко Дар'я, учениця 10 класу

КОЛИ НЕ ВМІЮТЬ ПИСАТИ, КАЖУТЬ ЩО ПОГАНЕ ПЕРО

В одному невеликому селі жив хлопчик Максимко. Він зростав допитливим, кмітливим, веселим, розумним, але нерідко сумував через те, що не вмів писати різні твори та вірші так добре, як інші діти.

Одного дня в школі був проголошений конкурс на найкраще оповідання. Максимко дуже хотів взяти участь, але боявся, що його твір буде слабким. Щовечора він сидів біля вікна і дивився на зорі, мріючи про те, як би стати відомим письменником. Але, зазвичай, як він сідав писати вірш або оповідання, в нього нічого не виходило.

Якось хлопчик прийшов у гості до свого дідуся і розповів йому про свої труднощі. Дідусь, дивлячись на внука, сказав: « Максимку, коли не вміють писати, кажуть, що погане перо. Але кожен письменник починав зі звичайного пір'я, аби зробити своє перо справжнім павутинням слів.» Після цієї розмови з дідусем Максим зрозумів, що немає нічого поганого в тому, що він не вміє писати так, як інші.

Хлопець почав тренуватися щодня. Він писав короткі оповідання, вірші, іноді просто викладав свої думки на папері. Дідусь підтримував його та допомагав з написанням творів.

Через деякий час відбувався конкурс. Максимко написав оповідання про різні пригоди, які з ним трапилися. Хоч його твір був не найкращим, та він отримав похвалу за винахідливість та старанність. Відтоді хлопчик зрозумів, що справжнє мистецтво в тому, щоб не зупинятися на шляху до своєї мрії, а продовжувати працювати. Навіть якщо спочатку в тебе не все зразу виходить.

Бончковська Ольга, учениця 10 класу

ДІЛО МАЙСТРА ВЕЛИЧАЄ

У стародавньому місці, затишному і мальовничому, жив майстер на ім'я Олександр.

Його руки були золотими. Кожен день він виходив на вулицю зі своєю старою скрипкою та грав мелодії, які лунали повсюди.

Одного разу, коли майстер грав на скрипці, до нього підійшов хлопчина та попрохав: "Пане, чи могли б ви допомогти мені створити скрипку? Я мрію стати музикантом, але не маю змоги придбати інструмент". Майстер усміхнувся та погодився допомогти хлопчині. Він узяв його під своє крило та почав навчати мистецтву створення скрипок. Через кілька місяців роботи скрипка була готова. Хлопчина не міг повірити своїм очам, коли побачив інструмент, зроблений власними руками з допомогою майстра.

Відтоді по всьому місту розійшлися чутки про майстра Олександра та його талант. Його роботи високо цінувалися не лише за їх красу, але й за те, що вони надихали інших до великого мистецтва. Діло майстра справді величає!

Бесчаснова Вікторія, учениця 10 класу

Поспішиш – людей насмішиш

В одному маленькому містечку жив хлопчик Юстим. Він завжди поспішав : до школи, до друзів, на святкування.

Одного разу він біг до школи. Після вчорашньої зливи на вулиці залишилося багато багнюки та калюж. Через свій поспіх він посковзнувся і впав обличчям прямо у калюжу. Перехожі, що проходили зовсім поруч, були невдоволені тим, що стали тепер також мокрі. А ті, що були не так близько – сміялися з нього. Юстим тоді, довго не думаючи, піднявся і повернув додому: не буде ж він іти до школи у брудному вбранні. Діти, які його бачили, теж сміялися, а Юстим ішов далі, не звертаючи увагу на них.

Аж тепер він згадав слова своєї бабусі, які завжди пролітали між його вух: поспішиш – людей насмішиш!

Андрощук Вікторії, учениця 10 класу